

Idi oojai ooji Paavora ʌvaavoitudadami Galaasiʌrʌ oidacami

¹ Aanʌ ʌrPaavora Suusi Cristo ootosadʌ. Agai giñootoi sai gaaagidiñā aanʌ Diuusi ñiooquidʌ. Suusi Cristo ʌ́madu Diuusi gʌrooga giñootoi maisiu oodami. Diuusi ʌgai dai duaacali Suusi Cristo coidadʌ saagidiaiñdʌrʌ. ² Aanʌ gʌnoojidi idi oojai dai aanʌ ʌ́madu vʌ́asi govaavoitudadami ismaacʌdʌ giñlma daraaja gʌmviaatuldi aapimʌ vaavoitudadami Galaasiʌrʌ oidacami. ³ Aanʌ ipʌlidi isDiuusi gʌrooga ʌ́madu Suusi Cristo gʌrtlaanʌdamiga cʌ́gacʌrʌ gʌnnnijadagi dai gʌniibʌstudacan tadacagi. ⁴ Suusi Cristo ʌ́gi gʌdagitu mʌsmuaagi dai poduucai gʌroigʌldi gʌrsoimaascamiga dai cʌ́gacʌrʌ gʌrvuvaitu sai camaiʌ́gidiñā ʌDiaavora dai camaisoimaasi ivuaadana poduucai isduucai ivueeyi oodami sivi tanai oidigi daama. Vʌ́asi gomaasi ʌpʌdui poduucai isduucai Diuusi ipʌli. ⁵ Aanʌ ipʌlidi isvʌ́asi oodami cʌ́ga ñioocada Diuusi vui tomastuigaco.

---

⁶ Maitʌtʌgai aanʌ isducatai giñtʌgituagi mosʌ́ otoma gajiaadʌrʌ viaacai aapimʌ Diuusi. Diuusi sʌ́licʌdʌ soigʌ́lidi aapimʌcʌdʌ cascʌdʌ ootoi Cristo sai muucuna curusiaba sai poduucai cʌ́gacʌrʌ vuvacʌna oodami. Diuusi ñiooquidʌrʌ pocaiti sai sioorʌ vaavoitudagi Suusi Cristo

Agai imia agai t₁vaagiamu dai ami oidaca agai tomastuigaco Diuusi ₁madu. D₁Mos aapim₁ cavaavoitudai ₁ma maasi. ⁷ D₁Mos maitiipu ₁mai vaavoidaragai ismaac₁l₁c₁l₁d₁ istutuidi oodami isc₁l₁gac₁l₁ vuvaquiagi mos₁ca Cristo mamaat₁tuliaragad₁. D₁Mos v₁l₁sc₁l₁g₁ ₁madutai ip₁lidi isg₁anmaat₁tuldiagi ₁ma maasi dai maisiu mos₁caasi Suusi Cristo mamaat₁tuldiaragad₁.

⁸ D₁Mos Agai ismaac₁l₁ g₁n₁mamaat₁tuldiadagi ₁ma maasi ismaac₁l₁ mai₁r₁la maasi istumaasi g₁n₁mamaat₁tuli aat₁l₁ glaagai isDiuusi soimaasi taatatuldag₁ Agai tomasi ₁raan₁ is₁l₁mo Diuusi t₁laañicarud₁ ismaac₁l₁ diviagi t₁vaagiaiñd₁l₁g₁ ₁l₁pr₁. ⁹ Dai ₁paramu g₁naagidi aan₁ sai ismaac₁l₁ g₁n₁mamaat₁tuldiadagi ₁ma maasi ismaac₁l₁ mai₁r₁la maasi istumaasi g₁n₁mamaat₁tuli aat₁l₁ Agai glaagai isDiuusi soimaasi taatatuldag₁ Agai.

¹⁰ Aan₁ aagai gomaasi d₁Mos maitip₁lidi a₁l₁ sioodami pocaitiadagi sai c₁l₁ga ivueeyi a₁l₁ baiyoma ip₁lidi a₁l₁ isDiuusi aagagi isc₁l₁ga ivueeyi a₁l₁. Iñsaan₁ ivuaadamudai istumaasi oodami ip₁lidi dai maisiu istumaasi Diuusi ip₁lidi aid₁gia mait₁rSuusi Cristo piooñigad₁camudai a₁l₁.

---

¹¹⁻¹² D₁Mos maat₁cavurai aapim₁ giñaaduñi sai istumaasi gamamaat₁tuldi a₁l₁ Suusi Cristo giñmaat₁tuli maisiu oodami.

¹³ Aapim₁ camaat₁ isducatai ivuaadana a₁l₁ ₁l₁quioma aid₁si ₁l₁gidiñi a₁l₁ ₁judidíu vaavoidaragad₁. Camaat₁ aapim₁ isal₁ soimaasi taatamituldiñi a₁l₁ Agai ismaac₁l₁ vaavoitudaiñi Suusi Cristo. Aan₁ v₁l₁si coodai iñliditadai. ¹⁴ Aan₁ vaamioma c₁l₁ga ₁l₁gidiñi

Λjudidíu vaavadaragad^λ siaa giñaaduñi ismaac^{λdλ}
 λrgiñ^λpanacami dai aan^λ vaamioma c^λaga
 λ^λgidiñ^λ giñaaduñicaru viituldiaragad^λ. ¹⁵ D^λMos
 Diuusi λcovai giñvuusaitu aid^{λsi} abiaad^{λgλ}
 maiquiaa vuusai aan^λ. Agai s^λlic^{λdλ} giñoig^{λdai}
 casc^{λdλ}. ¹⁶ Dai aan^λ maí Suusi aid^{λsi} Diuusi
 ip^λli. Casc^{λdλ} istutuidi aan^λ isaagiadagi Diuusi
 ñiooquid^λ λgai ismaac^{λdλ} mait^{λr}judidíu sai λgai
 λ^λr^λ maat^{λna} isducatai c^λagac^{λrλ} vuvaquiagi.
 Aid^{λsi} t^{λλ} aan^λ Suusi Cristo aid^λ otoma maiaagidi
 aan^λ tomali λmaadutai, ¹⁷ tomali maiotoma ii
 aan^λ Jerusaleenamu dai n^λidamu λgai ismaac^{λdλ}
 λrSuusi Cristo ojootosad^λ λr^λga isaan^λ. Baiyoma
 otoma ii aan^λ Araaviamu. Dai gooqui^{λrλ} λramu
 divia aan^λ Damaasc^{λrλ}.

¹⁸ Dai asta vaica uumigic^{λdλ} ii aan^λ
 Jerusaleenamu. Aid^λ maí aan^λ Piiduru dai
 λ^λmadu daja aan^λ goo λcaldi. ¹⁹ Dai t^{λλ} aan^λ
 Jacovo λ^λr^λ Suusi suculid^λ dai λgaa Suusi
 ojootosad^λ gia mait^{λλ} aan^λ. ²⁰ Maat^λ Diuusi sai
 istumaasi g^λnoojidi aan^λ λrvavaavoi.

²¹ Dai gooqui^{λrλ} ii aan^λ Siiriamu dai Siliisiamu.
²² G^λraaduñi vaavoitudadami ismaac^{λdλ}
 Judee^{λrλ} oidacatadai maitiñmaat^λcatadai.
²³ Moscajiomacana λgai sai aan^λ λ^λquioma
 soimaasi taatamituldiñ^λ λvaavoitudadami dai
 c^λadaiñ^λ Suusi Cristo gooqui^{λrλ} casi gaaagidi
 isSuusi Cristo λrc^λagac^{λrλ} vuviadami. ²⁴ Dai c^λaga
 ñioocaiñ^λ Diuusi v^{λλ}tar^λ cajiomacatai gomaasi.

¹ Dai cadaivunucai baiv^λstan dan maacova uumigi ለramu ii aan^λ Jerusaleenamu ለλmadu Bernabé. Dai vaidacai aan^λ Tito. ² Diuusi giñaagidi sai gaamu iim^λna casc^λda ii aan^λ. Dai Jerusaleen^λr^λ g^λn^λmpagi v^λasi ለvaavoitudadami t^λaan^λdamigad^λ antai aan^λ aagidi istumaasi mamaat^λtuldi aan^λ ismaac^λda mait^λrjudidíu aagaitai Suusi Cristo c^λl^λgac^λra g^λrvuviaadamiga, dai t^λcacai aan^λ sabai c^λl^λgadu giñmamaat^λtuldaraga. ³ Vai ለgai pocaiti sai c^λl^λgadu casc^λda mait^λjai ለgai is^λTito iquit^λagi g^λtuucuga tomaasi ለgai mait^λrjudíucatadai. ⁴ Ami vaapa ለmoco yaatavogami. ለgai pocaiti said^λ ለrvaavoitudadami d^λmos mait^λrvaavoi. ለgai vaapa dai n^λida agai sabai g^λrvaavoi isaat^λm^λ ismaac^λda cavaavoitu Suusi Cristo camai^λgidi Moseesacaru s^λllicamigad^λ. Dai ለgai ip^λliditadai isv^λlascatai ለagiada aat^λm^λ Moseesacaru s^λllicamigad^λ. ለgai gia ip^λliditadai isTito iquitiagi g^λtuucuga. ⁵ D^λmos aat^λm^λ mai^λgi, ip^λliditai isaapim^λ apiavaavoitudadagi isSuusi Cristo ለc^λl^λgac^λra vuviadami dai maisiu t^λt^λgitodagi isistutuidi isc^λl^λgac^λra vuvaquiagi Moseesacaru s^λllicamigad^λc^λda.

⁶ D^λmos ለvaavoitudadami t^λt^λaan^λdamigad^λ maitiñ^λaagidi ansai ለma maasi gamamaat^λtuldiñ^λ aan^λ. Aan^λ maivuaama iñ^λlidi t^λt^λaan^λdamicatai ለgai. Diuusi ለmadugan duucai n^λidi v^λlascatai casc^λda. ⁷ ለgai maitiñ^λaagidi isducatai gamamaat^λtuldiada aan^λ. ለgai maat^λ t^λ isDiuusi giñmaa ለaa duiñdagai ansai mamaat^λtuldiana aan^λ ismaac^λda mait^λrjudidíu isSuusi Cristo ለc^λl^λgac^λra vuviadami poduucai isduucai

maa ላgai Piiduru ላaa duiñdagai dai aagidiña ላgai ለjudidíu isSuusi Cristo ለrcʌʌgacʌrʌ vuviadami. ⁸ Diuusi maa sʌʌlicami Piiduru saidʌ ለrootosadʌcana Suusi Cristo dai aagidiña ለjudidíu sai Suusi Cristo ለrcʌʌgacʌrʌ vuviadami, dai Diuusi giñmaa aanʌ ለprʌ sʌʌlicami ansaidʌ ለrootosadʌcana Suusi Cristo dai aagidiña ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu sai Suusi Cristo ለrcʌʌgacʌrʌ vuviadami.

⁹ Cascʌdʌ Jacovo ለʌmadu Piiduru ለʌmadu Vuaana, ismaacʌdʌ ለrvaavoitudadami baitʌguucacamigadʌcana, maatʌ tʌʌgacai isDiuusi sʌʌlicadʌ cʌʌgacʌrʌ gʌrnʌidi aatʌmʌ, aanʌ ለʌmadu Bernabé, ላgai alι baigʌnʌlli aatʌmʌcʌdʌ. Dai gʌraagidi tʌsai apiaaagidiña aatʌmʌ Diuusi ñiooquidʌ ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu sai ላgai apiaaagida agai Diuusi ñiooquidʌ ለjudidíu. ¹⁰ Dai gʌraagidi ላgai ለprʌ tʌsai vʌʌscʌrʌ soicʌiña aatʌmʌ ለsoitutuigami, tomaasi aanʌ vʌʌscʌrʌ ivuaadana gomaasi.

¹¹⁻¹² Aidʌsi ii Piiduru Antioquiamu siaaco daraajatadai aatʌmʌ, ላgai tucamidʌrʌ gacuaadana ላgai ለʌmadu ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu. Dʌmos aidʌsi ami dada ለʌmʌco Jacovo aaduñdʌ, Piiduru camaitauu ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu ለʌmadu. Agai maitipʌliditadai isñiooquiadagi ለjudidíu vaavoitudadami ismaacʌdʌ apiaʌʌgituditadai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ. Cascʌdʌ aanʌ bagaimi povuaadatai ላgai. ¹³ Amaasi ለvaavoitudadami judidíu uraava Piiduru tomasi ላgai aagaitadai ለmo istumaasi dai ለma maasi idui. Dai asta Bernabé uraava ላgai

tomasi Bernabé pocaititadai sai gñaagaitadai isdagituagi Moseesacaru sñalicamigad, gooquiärä vñascärä äramu älgida äliditadai. **14** Dñmos aidasi tla aanä ismaicäga ivuaadatadai ägai isducatai aagai Diuusi ñiooquidärä, amaasi aanä potltädai Piiduru vñssi vaavoitudadami vuitapi: “Maicäga ivueeyi aapi. Tomasi aapi äjudíu vñascärä ääquioma gajiaadärä viaa aapi Moseesacaru sñalicamigad. ¿Dai ducatai sivi ipäliä aapi isägai ismaacäd maitärjudidíu äägiadagi Moseesacaru sñalicamigad”? antätädai aanä.

15 Aatämä ärjudidíu, gärdäädä dai gäraaduñicaru ärjudidíu cascädä. **16** Dñmos vñascärä cää maatä aatämä sai Diuusi cälgacärä näidi oodami ducami istomali ämo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudatai Suusi Cristo maisiu mosäagiditai Moseesacaru sñalicamigad. Aatämä cälgacärä vuvaquia ärlidi cascädä vaavoitu Suusi Cristo dai camaivaavoitudai Moseesacaru sñalicamigad.

17 Aidasi aatämä mamaatäritadai sai Suusi Cristo cälgacärä näidi oodami ducami istomali ämo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai, amaasi mai aatämä isaatämä ääprä ärsöimaasi ivuaadami äpan duucai ägai ismaacäd maitärjudidíu. Dñmos maitistutuidi aatämä ispotäiyagi sai Suusi Cristo soimaasi gärduiñtuldi. **18** Dai iñsaanä äramu gämamaatätuldiadagi sai gñaagai isäägiadagi Moseesacaru sñalicamigad dai poduucai cälgacärä vuvaquiagi aidä già gamamaatätuldiadamudai aanä istumaasi

cagajiaad^lra viaa aan^l dai poduucai s^lallic^ld^l
 soimaasi ivuaadamudai aan^l. ¹⁹ Aan^l ^llgida
 iñ^lliditadai Moseesacaru s^lallicamigad^l d^lmos
 maitistui aan^l casc^ld^l maí aan^l sai tomali
^lmaadutai maitistutuidi isc^lagac^lru vuusiagi
 Moseesacaru s^lallicamigad^lc^ld^l. Casc^ld^l
 gajiaad^lra viaa aan^l Moseesacaru s^lallicamigad^l
 dai vaavoitu Suusi Cristo dai poduucai c^lagac^lru
 oidaga isducatai Diuusi ip^llidi. ²⁰ Aid^lsi
 Suusi Cristo muu curusiaba aid^l abiaadar^l
 camainam^lga Moseesacaru s^lallicamigad^l
 casc^ld^l aid^lsi vaavoitu aan^l Suusi Cristo aan^l
 gajiaad^lra viaa Moseesacaru s^lallicamigad^l. Dai
 sivi Suusi Cristo giñ^lmadu daja daid^l aan^l
 ivueeyi istumaasi ^lgai ip^llidi maisiu istumaasi
 aan^l ip^llidi. Suusi Cristo giñ^loig^ldai dai ^lgai
 muu curusiaba ansai aan^l c^lagac^lru vuusaiñ^l.
²¹ Dai s^lallic^ld^l vaavoitudai aan^l ismos^lcaasi
 sioor^l vaavoitudai Suusi Cristo c^lagac^lru
 vuvac^l dai Diuusi oig^lldi soimaascamigad^l dai
 c^lagac^lru n^lidiñ^l. D^lmos sioor^l pocaitiadagi sai
 g^laagai is^lagiadagi Moseesacaru s^lallicamigad^l
 dai poduucai c^lagac^lru vuvaciagi ^lgai gia
 gajiaad^lra vipieeyi v^lssi istumaasi idui Suusi
 Cristo aid^lsi muu curusiaba. Aan^l gia maitip^llidi
 ispoduucai ivuaadagi.

3

---

¹ Ali^l vupuiiruga aapim^l giñaaduñi vaavoit
 tudadami Galaasi^lra oidacami g^lndagitocai
 isg^lnvupuiirumadagi aa oodami g^lnyaatagi
 g^lnmamaat^ltulditai ^lma maasi ñiooqui m^lsai

mai^λgidi^να Diuusi ñiooquid^λ. Aan^λ c^λaga g^λnmaat^λtuli isSuusi Cristo muu curusiaba sai c^λagac^λr^λ vuvac^λna oodami. ² T^λt^λgitodavurai aapim^λ sai Diuusi Ib^λad^λ divia dai g^λn^λamadu daaca agai vaavoitudacai aapim^λ Suusi Cristo dai maisiu ^λagidacai aapim^λ Moseesacaru s^λlicamigad^λ. ³ S^λlicad^λ vupuiiruga aapim^λ. C^λ maat^λ aapim^λ sai aid^λsi g^λnaaga aapim^λ isoidacagi isducatai Diuusi ip^λlidi Diuusi Ib^λad^λ g^λnsoi. Cascad^λ g^λaagai ismaat^λca aapim^λ sai maitistutuidi aapim^λ isivuaadagi istumaasi Diuusi ip^λlidi ^λagiditai Moseesacaru s^λlicamigad^λ. ⁴ Aapim^λ ali^λsi soimaa taata vaavoitudacai Suusi Cristo casc^λd^λ aan^λ ip^λlidi isgomaasi g^λnsoiñagi mai apiavaavoitudada aapim^λ. ⁵ Diuusi ootoi g^λib^λdaga dai g^λn^λamadu daacana dai Diuusi ivueeyi naana maasi g^λg^λrducami aapim^λ g^λnsaagida vaavoitudacai aapim^λ Suusi Cristo maisiu ^λagidacai aapim^λ Moseesacaru s^λlicamigad^λ.

⁶ C^λ maat^λ aapim^λ isducatai Avraañicaru vaavoitu Diuusi dai poduucai istui isimiagi t^λvaagiamu. ⁷ Poduucai c^λga g^λmaat^λ sai sioor^λ vaavoitudai Diuusi ^λgai ^λrAvraañicaru cajiudad^λ ducami. ⁸ Diuusi camaat^λcataidai isc^λagac^λr^λ n^λijada agaitadai mui oodami ismaac^λd^λ mait^λrjudidíu ducami istomali ^λmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudacai ^λgai Suusi Cristo, casc^λd^λ Diuusi pot^λt^λdai Avraañicaru: “Aan^λ bai^λliatudamu v^λasi oodami oidigi daama oidacami aapi g^λcajiudagac^λd^λ”, ast^λt^λdai Diuusi. ⁹ Poduucai Diuusi bai^λliatudai sioor^λ vaavoitudai Suusi Cristo poduucai isduucai

Diuusi bai^{ll}liatu Avraañicaru vaavoitudacai ^{Agai}
Diuusi.

¹⁰ Sioor^λ vaavoitudai isistutuidi isc^{ll}gac^λr^λ vuvaquiagi ^{Agidacai} Moseesacaru s^{ll}licamigad^λ, Diuusi gajiaad^λr^λ viaa agai ^{Agai}. Pocaiti Diuusi ñiooquid^λr^λ: “V^{ll}ascatai ismaac^λd^λ mai^{ll}sc^λr^λ ^{Agida} v^{ll}asi Moseesacaru s^{ll}licamigad^λ Diuusi s^{ll}lic^λd^λ gajiaad^λr^λ viaa agai”. ¹¹ Pocaiti Diuusi ñiooquid^λr^λ ^{ll}rp^λ: “Mos^λcaasi sioor^λ vaavoitudagi Diuusi, Diuusi c^{ll}gac^λr^λ n^lidiñña ducami istomali ^{Amo} imidagai maisoimaasi ivuaadamudai dai ^{Agai} v^{ll}asc^λr^λ oidacamu Diuusi ^{Amadu}”. Poduucai c^{ll}ga g^lmaat^λ isDiuusi c^{ll}gac^λr^λ n^lidi oodami ducami istomali ^{Amo} imidagai maisoimaasi ivuaadamudai vaavoitudaitai Suusi Cristo maisiu c^{ll}gac^λr^λ vuvac^λ mos^{ll}gidi^λtai Moseesacaru s^{ll}licamigad^λ. ¹² Sioor^λ vaavoitudai isistutuidi isc^{ll}gac^λr^λ vuvaquiagi ^{Agidacai} Moseesacaru s^{ll}licamigad^λ mai^{ll}pan duucai t^{lt}lgitoi ^{Agai} ismaac^λd^λ vaavoitudai isSuusi Cristo arc^{ll}gac^λr^λ vuviadami.

¹³ Diuusi gajiaad^λr^λ viaa Suusi Cristo curusiaba maisiu soimaasi ivuaadatai Suusi d^λmos soimaasi ivuaadatai aat^λm^λ. Poduucai Suusi Cristo c^{ll}gac^λr^λ g^lrvuvaitu aat^λm^λ ismaac^λd^λ vaavoitudai ^{Agai} dai Diuusi g^lroig^λli dai camaigajiaad^λr^λ g^lrviaa agai tomasi ^{ll}quioma mai^{ll}gidiñña aat^λm^λ Diuusi s^{ll}licamigad^λ. Suusi Cristo casoimaasi taata aat^λm^λ g^lrv^{ll}tar^λ casc^λd^λ. Ajuditíu coodaiña ismaac^λd^λ alíl soimaasi ivuaadana dai saigaraiña sai maat^λna aa issoimaasi idui ^{Agai}. Casc^λd^λ pocaiti Diuusi ñiooquid^λr^λ sai s^{ll}lic^λd^λ gajiaad^λr^λ vipieeyi

Diuusi ḥgai ismaacʌdʌ gʌsaigiatudai soimaasi ivuaadatai. ¹⁴ Dai poduucai Diuusi cʌʌgacʌrʌ vuvaida ḥgai ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu vaavoituditaitai ḥgai Suusi Cristo poduucai isduucai Diuusi cʌʌgacʌrʌ vusaitu Avraañicaru vaavoitudacai ḥgai Diuusi. Dai Diuusi Ibladʌ ḥlmadu daacamu vʌʌsi vaavoitudadami. Poduucai isduucai aagai Diuusi.

---

¹⁵ Giñaaduñi, sìllascʌdʌ ḥmo oodami iduñiagi ḥmo oojai siaaco aagai sioorʌ vʌʌtarʌca agai vustuidadʌ sìllascadʌ muuquiagi ḥgai dai daasagi gʌtʌtʌaaraga tomali ḥmaadutai maitistutuidi isłma duucai iduñiagi. ¹⁶ Poduucai ḥlprʌ Diuusi vʌʌscʌrʌ ivueeyi vʌʌsi istumaasi aagai saidʌ iduñia agai. Ḫaqiomma Diuusi potłtdai Avraañicaru: “Avraañi, aapi ḥlmadu ḥmaadutai gʌcaciudadʌlaiñdʌrʌ baiʌʌliatuda agai mui oodami aipacoga oidacami”, astłtdai Diuusi. Avraañicaru cajitudadʌ ismaacʌdʌ aagai Diuusi sai baiʌʌliatuda agai mui oodami ḥrʌCristo. Dai maisiu mosʌcaasi ḥgai baiʌʌliatuda agai mui oodami dʌmos Avraañi ḥlprʌ baiʌʌliatuda agai mui oodami. ¹⁷ Cadaivunucai maaco siento dan ḥmo coobai dan baivʌstama uumigi aidʌsi abiaadʌrʌ aagidi Diuusi gomaasi Avraañicaru Diuusi maa gʌsʌʌlicamiga Moseesacaru. Dʌmos vʌʌscʌrʌ maigajiaadʌrʌ viaa ḥgai istumaasi aagidi Avraañicaru caaagidacai issʌʌlicʌdʌ iduñia agai istumaasi aagidi. ¹⁸ Tomali ḥmaadutai maitistutuidi iscʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi ivuaadatai istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ. Sioorʌ vaavoitudagi Diuusi ḥgai dai cʌʌgacʌrʌ

vuvacʌi poduucai isduucai vaavoitu Avraañicaru istumaasi aagidi Diuusi.

¹⁹ Moseesacaru sʌlicamigadʌ vʌlscʌrʌ soí oodami sai maatʌna isiarsoimaasi ivuaadami. Diuusi ootoi gatltlaañicarudʌ sai maacana sʌlicamigadʌ Moseesacaru taidʌ Moseesacaru aagidi oodami. Dai Moseesacaru sʌlicamigadʌ namʌcatadai asta aidʌ uucami sidivia ^ʌCristo. ^ʌCristo ^ʌrAvraañicaru cajiudadʌcatadai. ²⁰ Diuusi ootosi ^ʌjjudidíu gʌsʌlicamiga aacʌdʌ dʌmos Avraañicaru gia ^ʌgai aagidi ^ʌgai.

---

²¹ Dʌmos maacacai Diuusi gʌsʌlicamiga ^ʌjjudidíu vʌlscʌrʌ maigajiaadʌrʌ viaa istumaasi aagidi ^ʌAvraañicaru. Moseesacaru sʌlicamigadʌ maimaa guvucadagai tomali ^ʌmaadutai saidʌ ivuaadana istumaasi aagai sʌlicamiʌrʌ. Isʌsʌlicami gamaacadamudai guvucadagai istutiadamudai oodami iscʌagacʌrʌ vuvacʌdagi ^ʌsʌlicamicʌdʌ. ²² Dʌmos ^ʌsʌlicamicʌdʌ cʌaga maatʌ vʌlasi oodami isiarsoimaasi ivuaadami dai istʌgito ^ʌgai sioorʌ cʌagacʌrʌ vuvaidagi poduucai siʌscadʌ matiagi oodami sai Suusi Cristo cʌagacʌrʌ vuvaidi sioorʌ vaavoitudai aidʌ gia vaavoitudamu ^ʌgai dai cʌagacʌrʌ vuvaquimu.

²³⁻²⁴ Maiquiaa diviacai Suusi Cristo vʌlscʌrʌ maatʌcatadai oodami istumaasi glaagai isivuaadagi dai istumaasi maitʌaagai isivuaadagi Moseesacaru sʌlicamigadʌrʌ. Dai Moseesacaru sʌlicamigadʌ namʌcatadai asta aidʌ uucami sidivia Suusi Cristo. Diuusi ootoi Suusi Cristo sai cʌagacʌrʌ garnʌidiña ^ʌgai ducami istomali ^ʌmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai

vaavoituditai aat_Δm_Δ. ²⁵ Aid_Δsi abiaad_Δr_Δ divia Suusi Cristo casistutuidi oodami isc_Δagac_Δ vuvac_Δdagi vaavoitudatai _Δgai, dai Moseesacaru s_Δlicamigad_Δ cagajiaad_Δr_Δ vii.

²⁶ V_Δascatai aapim_Δ _ΔrDiuusi maamarad_Δ vaavoituditai Suusi Cristo. ²⁷ Dai aapim_Δ ismaac_Δd_Δ cavapacoñi vaavoitudacai Suusi Cristo _Δgai cadivia dai g_Δn_Δmadu daaca agai dai poduucai istutuidi aapim_Δ isc_Δ tutiacagi _Δpan duucai Suusi Cristo c_Δgac_Δr_Δ oidacatadai tami oidi daama. ²⁸ V_Δascatai ismaac_Δd_Δ vaavoitudai Suusi Cristo _Δgai aaduñd_Δ g_Δnducami Suusi Cristo tomasi _Δrjudidíucagi ismait_Δrjudidíucagi _Δp_Δ, is_Δrpiooñicagi ischo _Δp_Δ, tomasi _Δrc_Δc_Δlli isooqui _Δp_Δ. ²⁹ Dai v_Δasi vaavoitudadami _ΔrAvraañicaru cajiudad_Δ g_Δnducami casc_Δd_Δ v_Δasi vaavoitudadami viaaca agai _Δp_Δ v_Δasi istumaasi aagidi Diuusi Avraañicaru sai maaquia agai cajiudad_Δ.

4

¹⁻² Si_Δscad_Δ muuquiagi _Δmo oodami dai viida g_Δvustuidaga g_Δmara ali g_Δlli, aa oodami nuucadacana vustuidad_Δ asta si_Δscad_Δ g_Δ _Δgai. Oodami tomastuma piooñi duucai n_Δidiña tomasi _Δrg_Δviidacami _Δgai. Lali g_Δlli viaaca is_Δagiadagi _Δoodami ismaac_Δd_Δ nuucada vustuidad_Δ _Δgai. ³ Maiquiaa diviacai Suusi Cristo v_Δasi oodami viaacatadai g_Δns_Δlicamiga dai po_Δlidiña _Δgai sai _Δgigitai g_Δns_Δlicamiga istutuidi isc_Δgac_Δ vuvaquia. ⁴ Aid_Δsi caaayi istuigaco Diuusi ip_Δlidi sai diviana Suusi Cristo tami oidigi daama _Δgai oodami duucai vuusai dai d_Δad_Δ

λρjudíu cascʌdʌ Suusi ʌʌpʌ ʌʌgidiñā judidíu sʌllicamigadʌ. ⁵ Aatʌmʌ maicʌʌga ʌʌgidiñā Moseesacaru sʌllicamigadʌ cascʌdʌ viaacatadai issoimaasi taatagi dʌmos Suusi Cristo cʌʌgacʌʌ gʌrvuvaitu vai poduucai aatʌmʌ istutuidi isilrmaamaradʌcagi Diuusi.

⁶ Dai cascʌdʌ Diuusi ootoi gʌibʌdaga sai gʌrʌʌmadu daacana cascʌdʌ aatʌmʌ gʌrooga aagaiñā. ⁷ Dai sivi Diuusi camaigʌpipiooñiga duucai gʌrnʌidi baiyoma gʌmaamara duucai gʌrnʌidi dai aatʌmʌ ʌʌpʌ gʌrmmaaquimu ʌgai istumaasi maacai ʌgai gʌmaamara.

---

⁸ ʌqquioma aidʌsi maiquiaa maatʌcatadai aapimʌ Diuusi siaa duutudaiñā aapimʌ naana maasi istumaasi didiuusi ʌliditai. ⁹⁻¹⁰ Dʌmos sivi camaatʌ aapimʌ Diuusi dai Diuusi gʌmaamara duucai gʌnnʌidi. Dʌmos aapimʌ poʌlidi mʌsaidʌ istutuidi iscʌʌgacʌʌ vuvaquiangi mosʌcaasi ivuaadatai naana maasi vagimi daidʌ maitaaata vuaadatai ʌʌsi saapatoco poduucai isduucai gʌnviida ʌjudidíu. Aanʌ maimaatʌ istuisidʌ ʌpamu vaavoituda ʌlidi aapimʌ ʌpan duucai ʌqquioma. ¹¹ Aanʌ poʌlidi sai giñaa duiñdaga maitʌnsoi.

¹² Giñaduñi aanʌ gʌndaanli mʌsai gajiaadʌrʌ viaana ʌjudidíu sʌllicamigadʌ poduucai isduucai idui aanʌ. Dai aanʌ ʌpan duucai oidaga ismaacʌdʌ maitʌrjudidíu. Aidʌsi gʌnʌʌmadu daacatadai aanʌ aapimʌ cʌʌgacʌʌ giñnʌidiñā. ¹³ Cʌʌ maatʌ aapimʌ iscoococatadai aanʌ aidʌsi tucamidʌrʌ gʌndiviji aanʌ dai gʌnaagidi sai Suusi Cristo ʌrcʌʌgacʌʌ vuviaadami. ¹⁴ Tomasi uuvadaraca

maasi giñcoocodaga vñascärä aapimä cñaagacärgä giñnlidiña dai cñaaga giñmiaadägi aapimä duucami iñsaanä ñrämö Diuusi tlaañicarudäcamudai dai ducami iñsaanä ñrSuusi Cristocamudai. ¹⁵ ¿Tuimäsi camaibaigänäldi aanä giñvui? Tucamidärlä alil baigänäldi aapimä aanä giñvui dai asta gñnvuupuji giñmaaquimudai lienä aapimä isbaigacamudai. ¹⁶ Dämos sivi gñnsaayu duucai giñnlidi aapimä gñaagidacai aanä istumaasi ñrvaavoi.

¹⁷ Aa oodami yaatavogami gñnmamaatätuldi naana maasi istumaasi. Agai cña tuutiacami gñnvueeyi mäsai cñaagacärgä nñidiña dai gajiaadärlä giñviaana aanä. ¹⁸ Aliäsi ñrcñaagai isaipacoga gñnoigäada oodami dai maisiu gñnvupuiriadadagi aipacoga. Cñaaga tñgito aanä issälicäda giñoigädaiña aapimä aidäsi gñpälmadu daacatadai aanä. Dai aanä ipäldi isquiaa giñoigäada aapimä tomasi maitäpälmadu daja. ¹⁹ Giñaaduñi sällicäda soigiñliatudai aapimä dai apiaoigiñliadamu aanä asta siñscadä sällicäda cñaaga vaavoitu aapimä Suusi Cristo dai cñaaga oidacagi poduucai isduucai oidacana Suusi Cristo tami oidigi daama. ²⁰ Aanä ipäldi isgäpälmadu daacagi sivi dai poduucai maatäcagi aanä isducatai gñaagai isgäpññoquiada aanä. Dai aanä maitätägai istumaasi giñtätägituagi maicñaaga gñntätägitoitai aapimä.

---

²¹ Aapimä ismaacäda ivuaada lidi istumaasi aagai Moseesacaru sällicamigadärlä poälliditai sai poduucai istutuidi iscñaagacärgä vuvaquiyagi gñaagai iscñaaga maatäcagi aapimä istumaasi

glaagai salllicamir. ²² Moseesacaru oojai amo istumaasi aagaitai Avraañicaru dai pocaiti sai Avraañicaru maamaracatadai gooca cʌlʌli. Amoco ḥrmaradə Agaaracaru. Agaar ḥrcusñirugadəcatadai Avraañi. Dai ḥgʌmai ḥrmaradə Saracaru. Sara ḥrAvraañi ooñigadə.

²³ Diuusi aagidi Avraañi saidə Sara marata agaitadai cascʌdə marai ḥgai tomasi casi ḥroquimudadəcatadai ḥgai. Dʌmos ḥcusñiirugadə mait ḥroquimudadəcatadai cascʌdə marai.

²⁴⁻²⁵ Vʌlasi gomaasi glanaagidi aanə vai poduucai vaamioma cʌlga maatə całcagi aapimə vʌlasi istumaasi Diuusi aagidi Moseesacaru ḥgiidi Siñaiiṛə aidəsi maa ḥgai glsalllicamiga, dai maatə całca aapimə ləṛpə vʌlasi istumaasi Diuusi aagidi Avraañicaru aidəsi aagidi saidə iduñi agaitadai mui naana maasi cʌlʌgaducami ḥgai vʌltarə. Ismaacʌdə vaavoitudai saidə istutuidi isclʌgacʌlə vuväquiagi ḥagiditai Moseesacaru salllicamigadə ḥtʌtlaanʌdamī soimaasi taatatuldi dai asta cooda sioorə maicʌlga ḥagiadagi ḥsalllicami. Poduucai isduucai Avraañicaru istutuiditadai issoimaasi taatatuldiagi Agaaracaru ismaicʌlga ḥagiadagi. Ajudidiū ḥrḡai ismaacʌdə vaavoitudai saidə istutuidi isclʌgacʌlə vuväquiagi ḥagiditai Moseesacaru salllicamigadə. ḥgai ḥrIsireliṛə oidacami dai Jerusaleenṛə oidaga ḥjudidiu tʌtlaanʌdamigadə. ²⁶ Dʌmos aatʌmə vaavoitudai isSuusi Cristo ḥrcʌlgačṛə vuviadami dai cascʌdə aatʌmə ḥrmaamaradə Diuusi. Dai Suusi Cristo ḥrgartlaanʌdamiga. Dai ḥgai oidaga tʌvaagilə siaaco vʌlscatai cagajiaadṛə vii Moseesacaru salllicamigadə, dai mʌlca iimimu aatʌmə tʌsai

oidacamu tomastuigaco Diuusi ɻɻmadu. ²⁷ Dai pocaiti Diuusi ñiooquidrl̄l̄ sai Diuusi potɻtɻdai Sara aid̄si Avraañicaru ɻɻmadu daacatadai gɻcusoñiiruga:

Baigi gɻl̄liada aapi Sara tomasi maiquiaa marai aapi, tomasi maitistutuidi aapi ismaamatagi.

Iiñacadañi baigɻl̄liaracɻd̄l̄ tomasi maiquiaa cooco duduaaiditai.

Vaamioma maamata agai aapi s̄l̄ gɻcusoñiiruga. Ascaiti Diuusi.

²⁸ Diuusi aagidi Avraañicaru ɻɻmadu Saracaru sai maarata agaitadai cascɻd̄l̄ mara ɻgai dai Isaa tɻltl̄. Aatɻm̄l̄ vaavoitudai Suusi Cristo poduucai isduucai Avraañicaru vaavoitu Diuusi cascɻd̄l̄ aatɻm̄l̄ Avraañicaru cajudad̄l̄ gɻrducami.

²⁹ Agaar marad̄l̄ Ismael tɻlgiducatadai. Ismael soi duucai nɻidiñña Isaa. Isaa ɻgai dai vuusai Diuusi Ibɻad̄l̄ guvucadad̄l̄cɻd̄l̄. Poduucai ɻɻpr̄l̄ ɻjudidíu ismaacɻd̄l̄ vaavoitudai said̄l̄ istutuidi iscɻlgacrl̄l̄ vuvaquiagi ɻagiditai Moseesacaru sɻlicamigad̄l̄ soimaasi gɻrtaatamituldi aatɻm̄l̄ ismaacɻd̄l̄ vaavoitudai said̄l̄ istutuidi iscɻlgacrl̄l̄ vuvaquiagi vaavoitudaitai Suusi Cristo. ³⁰ Dɻmos Diuusi ñiooquidrl̄l̄ pocaiti sai Sara potɻtɻdai Avraañi: “Ootosañi gocusñiiru vai imña tabiaad̄l̄r̄l̄ ɻɻmadu gɻmara. Marad̄l̄ maitistutuidi istlaaanɻdagi gɻvastuidaga ɻɻmadu giñmara”, astɻtɻdai Sara. ³¹ Giñaaduñi aatɻm̄l̄ maiviaa isɻlgiadagi Moseesacaru sɻlicamigad̄l̄ baiyoma aatɻm̄l̄ mosvaavoitudai Suusi Cristo vai ɻgai cɻlgacrl̄l̄ gɻrvuvaidi, dai aatɻm̄l̄ ɻrDiuusi maamarad̄l̄.

5

—
1 Suusi Cristo cʌʌgacʌrʌ gʌrvuvaitu tʌsai camaitivuaadana vʌʌsi istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌrʌ. Aliʌsʌ gʌaagai isapiavaavoitudada aapimʌ Suusi Cristo dai maisiu ʌramu ʌʌgiadagi vʌʌsi Moseesacaru sʌʌlicamigʌdʌ. Aliʌ sijaiga iscʌʌga ʌʌgiadagi Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ.

2 Cʌʌgavʌr gʌntʌgito caʌca istumaasi gʌnoojidi aanʌ. Aanʌ ʌrPaavora daidʌ gʌnaagidi sai isaapimʌ vaavoitudai sai iiquititai gʌntuucuga poduucai isduucai aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ istutuidi iscʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi aidʌ gia Suusi Cristo maitʌnsoicʌi. **3** ʌramu gʌnaagidi aanʌ sai sioorʌ iiquitiagi gʌtuucuga ʌgai gia viaa isʌʌgiadagi vʌʌsi istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ. **4** Aapimʌ ismaacʌdʌ vaavoitudai sai Diuusi cʌʌgacʌrʌ gʌnnʌlidi ducami istomali ʌmo imidagai maisoimaasi ivuaadamudai mosʌʌgiditai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ cagajiaadʌrʌ viaa aapimʌ Suusi Cristo ʌʌmadu Diuusi ismaacʌdʌ gʌnoigʌdai. **5** Dai Diuusi Ibʌadʌ gʌrsoicʌi isapiavaavoitudada aatʌmʌ Suusi Cristo. Agai muu curusiaba sai Diuusi gʌroigʌldiňa gʌrsoimaascamiga dai cʌʌgacʌrʌ gʌrnʌlidiňa duucami istomali ʌmo imidagai maisoimaasi iduuňimudai aatʌmʌ. Cascʌdʌ iimia ragai aatʌmʌ tʌvaagiamu siaaco daja Suusi Cristo. **6** Dai camaiviaa aatʌmʌ isiquitiagi gʌrtuucuga isduucai aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ ʌgai camainamʌga

cascʌdʌ. Baiyoma gʌaagai tʌsvaavoitudada Suusi Cristo dai gʌroigʌadagi aipacoga.

⁷ Aidʌsi maiquiaa gʌnsaagida dada ʌmamaatʌtuldiadami yaatavogami aapimʌ cʌʌga vaavoitudaiña. ¿Tuimʌsi camaiʌʌgidi Suusi Cristo mamaatʌtuldiaragadʌ? ⁸ Diuusi ipʌli isaapimʌ vaavoitudagi Suusi Cristo dʌmos aapimʌ camaitivueeyi istumaasi Diuusi ipʌlidi. ⁹ Maatʌcavurai sai tomasi ʌmaduga mamaatʌtuldiadami yaatavogami vʌʌscʌʌlʌ istutuidi isvupuiirumada mui oodami. ¹⁰ Aanʌ cʌʌga vaavoitudai sai Suusi Cristo gʌnsoiña agai mai aagiada aapimʌ istumaasi gʌnmamaatʌtuldi aanʌ. Dai Diuusi soimaasi taatatuldiamu tomasioorʌ sioorʌ gʌnvupuiirumadadagi.

¹¹ Giñaaduñi iñsaanʌ quiaa aagiadamudai ʌoodami sai iquitʌcʌiña gʌntuucuga dai poduucai cʌʌgacʌʌlʌ vuvaquiagi aidʌ gia ʌjudidíu maisoimaasi giñtaatamituldiadamudai tomali maibacocodamudai giñvui. Dʌmos aanʌ aagidi sai viaa ʌgai isvaavoitudadagi isSuusi Cristo muu curusiaba dai poduucai cʌʌgacʌʌlʌ vuvaquiagi cascʌdʌ soimaasi giñtaatamituldi ʌgai. ¹² Aanʌ ipʌlidi sai iimʌna bodʌrʌ ʌyaatavogami ismaacʌdʌ gʌnvupuiirumadai.

¹³ Diuusi cʌʌgacʌʌlʌ gʌnvuvaitu mʌsai camaiviaacana isʌʌgiadagi vʌʌsi istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌrʌ. Dʌmos maitʌaagai mʌsivuaadagi mosʌcaasi istumaasi aapimʌ ʌggi ipʌliadagi. Baiyoma gʌaagai mʌsigʌnsoicʌdagi aipacoga gʌnoigʌdaitai. ¹⁴ Poduucai isduucai aagai Suusi Cristo. Agai pocaiti: “Oigʌladavurai aa oodami poduucai isduucai gʌnoigʌdai

aapim^λ ἀλγί”, ascaiti Suusi Cristo. Ismaac^{Ἄδη} σταλλικ^λ οιγ^λада aa oodami ἀγαίοι για ivueeyi ν^λаси istumaasi aagai Diuusi σταλλικamigad^λα. 15 D^λmos isaapim^λ γλων^πiooquiada aipacoga dai γλων^πададаги poduucai camaic^λлгас^λа гλωн^πлijadan tada aapim^λ aipacoga.

---

16 D^λmos aan^λ ang^λnaagidi m^λsai ivuaadana ν^λаси istumaasi Diuusi Ib^λад^λ ip^λlidi dai mai-siu mos^λcaasi istumaasi aapim^λ ἀλγί ip^λliadagi. 17 Oodami ivuaada λиди istumaasi maioojoidi Diuusi Ib^λад^λ. Ἀλγί potuutuiga oodami casc^λд^λ. Dai poduucai maitivueeyi istumaasi maat^λ sai г^λаагай isivuaadagi. 18 Ismaac^{Ἄδη} ivueeyi istumaasi ip^λlidi Diuusi Ib^λад^λ camaiviaa is^λлгиядаги λjudidíu σταλлicamigad^λ.

19 С^λага г^λамаат^λ si^λлscad^λ oodami ivuaadagi istumaasi ἀλγί ἀγαι ip^λlidi. Агай googosi г^λanducami. 20 Dai siaa duutudai naana maasi istumaasi Diuusi duucai. Dai λ^λmoco с^λс^λдарага. Dai aipacoga г^λncocodai^{ña} dai г^λnc^λлdai^{ña}. Dai λ^λgacoitaraga. Dai oomaliga. Daid^λ ivueeyi mos^λcaasi istumaasi ἀλγί ἀгай ip^λlidi. Dai г^λnvupui bacoco^{ña}. 21 Dai coimudad^λ tuutuiga. Dai г^λncoodai^{ña} aipacoga. Dai navacoit^λraga. Dai aa naana maasi soimaascami. Aan^λ casi г^λnaagidi dai λ^λparamu г^λnaagidi sai sioor^λ ivuaadagi gomaasi ἀгай για maiiimi agai м^λака siaaco Diuusi gat^λaan^λi.

22 D^λmos si^λлscad^λ λ^λmo vaavoitudadami λ^λgiadagi Diuusi Ib^λад^λ aid^λ για Diuusi Ib^λад^λ soic^λи ἀгай sai oig^λdai^{ña} aa oodami, dai soic^λи sai baig^λлidi^{ña} dai soic^λи sai г^λib^λstacan tadacana, dai soic^λи sai maivui ñioocai^{ña} Diuusi si^λлscad^λ

soimaasi taatamadagi, dai soicl*i* sai c_{ΛΛ} tuigacana, dai soicl*i* sai soicl*iñ*a aa oodami, dai soicl*i* sai ivuaadana istumaasi aagada, ²³ dai soicl*i* sai maioomaliacana, dai soicl*i* sai maibaamucuiña tomali maigogoosi g_Λducamicana. V_{ΛΛ}si gomaasi mait_Λrsoimaascami casc_{ΛΛ} maidaidi Moseesacaru s_{ΛΛ}licamigad_Λ gomaasi. ²⁴ Dai ^Λgai ismaac_{ΛΛ} cavaavoitudai Suusi Cristo cagajiaad_{ΛΛ} viaa v_{ΛΛ}si istumaasi ^{ΛΛ}gai ^Λgai ip_Λlidi isivuaadagi casc_{ΛΛ} camaigogoosi g_Λducamica tomali maiomalica tomali maitivueeyi naana maasi istumaasi ismaac_{ΛΛ} ^{ΛΛ}gai ^Λgai ip_Λlidi isivuaadagi. ²⁵ Diuusi Ib_Λad_Λ g_Λrmamaa ib_Λdagai utudui vaavoitudaitai Suusi Cristo, casc_{ΛΛ} ali_Λsi g_Λaagai isivuaadagi aat_Λm_Λ v_{ΛΛ}si istumaasi ip_Λlidi Diuusi Ib_Λad_Λ.

²⁶ Dai aat_Λm_Λ mait_Λaagai isg_Λg_Λrduc_{ΛΛ} g_Λrladiadagi poduucai g_Λnvupuid_{ΛΛ} v_{ΛΛ}t_Λcana oodami. Dai mait_Λaagai iscoimudad_Λ tuutiacagi.

6

---

¹ Is_Λmo vaavoitudadami todian duucai soimaasi iduñiagi, aapim_Λ ismaac_{ΛΛ} c_{ΛΛ}ga ^{ΛΛ}gidi Diuusi Ib_Λad_Λ g_Λaagai m_Λsaagidiagi sai daan_Λna Diuusi sai oig_Λdiana dai g_Λaagai m_Λsaagidiagi sai camaisoimaasi ivuaadana sai baiyoma c_{ΛΛ}ga ^{ΛΛ}gidiña Diuusi Ib_Λad_Λ. D_Λmos mait_Λaagai m_Λsbagadagi. G_Λaagai m_Λst_Λt_Λgitodagi is_ΛDiaavora istutuidi issoimaasi g_Λnduiñtuldiagi aapim_Λ ^Λpr_Λ. ² Poduucaiav_Λ g_Λnsoic_Λda aapim_Λ aipacoga si_{ΛΛ}scad_Λ soimaasi taatamada aapim_Λ

dai poduucai ivuaadamu aapim^λ istumaasi aagai Suusi Cristo mamaat^λtuldaragad^λr^λ.

³ Is^λmaadutai g^λduc^λd^λ g^λlliadagi ^λgai gia ^λgi g^λvuiirumadai dai maitistutuidi issoic^λdagi aa. ⁴ V^λascatai glaagai ist^λt^λgitodagi sabai c^λaga ivueeyi istumaasi Diuusi ip^λlidi. Is^λc^λaga ivuaada ^λgai poduucai baig^λlidiñ^λa. Maitav^λr g^λnt^λgitu n^λijada isducatai ivueeyi aa casc^λd^λ maipocaitiada aapim^λ m^λsai vaamioma c^λaga ivueeyi is^λgai. ⁵ V^λascatai viaa is^λj^λagi ivuaadagi istumaasi Diuusi ip^λlidi dai sioor^λ maitivuaada istumaasi Diuusi ip^λlidi ^λgai ^λgai ^λrdūñid^λ.

⁶ Sioor^λ ^λrmamaat^λrdami ^λgai viaa issoic^λdagi istuc^λd^λ istuutiadagi sioor^λ mamaat^λtuldiadagi.

⁷⁻⁸ Maitav^λr g^λnvupuiirumadada aapim^λ po^λliditai sai oodami istutuidi isyaatagiadagi Diuusi. Diuusi maat^λ v^λlesia^λcatai casc^λd^λ tomali ^λmaadutai maitistutuidi isyaatagiadagi. Sioor^λ ivuaadagi istumaasi ^λgai ^λgai ip^λlidi dai maisiu istumaasi Diuusi ip^λlidi ^λgai gia maitistutuidi isc^λlgac^λr^λ oidacagi dai maiiimimu Diuusi ^λmadu. D^λmos sioor^λ ivuaadagi istumaasi ip^λlidi Diuusi Ib^λad^λ ^λgai gia iimi agai t^λvaagiamu dai tomastuigaco oidacamu Diuusi ^λmadu. ⁹ Casc^λd^λ mait^λaagai isoojoadagi ivuaadatai istumaasi ip^λlidi Diuusi Ib^λad^λ. Poduucai Diuusi ^λmo imidagai g^λrmaaquimu mui naana maasi istumaasi c^λc^λagaducami t^λvaag^λr^λ isapiaivuaadagi istumaasi ip^λlidi Diuusi. ¹⁰ Casc^λd^λ si^λascad^λ istutiada aat^λm^λ g^λaagai t^λssoic^λdagi sioor^λ t^λgitu ^λmo istumaasi siooma c^λaga glaagai t^λssoic^λdagi g^λraaduñi vaavoitudadami.

—

11 Sivi aanla ለagi ganoojidi cascʌdʌ gʌgʌrdu idi oojai. **12** Amamaatʌtuldiadami yaatavogami ለgai dai ganaagidi mʌsai viaa isiiquitiagi gʌntuucuga dai poduucai cʌʌgacʌrʌ vuvaquiagi. ለgai poduucai ivueeyi sai cʌʌgacʌrʌ nʌidiñā ajuditidíu dai maisiu soimaasi taatamituldiñā vaavoitudaitai ለgai sai Suusi Cristo muu curusiaba sai cʌʌgacʌrʌ vuvacliñā oodami.

13 Tomali ለgai ismaacʌdʌ iquitʌclai gʌntuucuga maitivueeyi vʌʌsi istumaasi aagai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌrʌ. Dʌmos amamaatʌtuldiadami yaatavogami ipʌlidi isaapimʌ iquitiagi gʌntuucuga vai poduucai gʌgʌrducʌdʌ gʌnʌliada ለgai ivuaadatai aapimʌ istumaasi ለgai gʌntlaanli. **14** Aanla gʌducʌdʌ giñlidi muucucai gʌrtlaanʌdamiga Suusi Cristo curusiaba sai cʌʌgacʌrʌ vuvacliñā oodami maisiu ለma maasicʌdʌ. Dai cascʌdʌ aanla camaiojoidi isivuaadagi istumaasi ivueeyi ለgai ismaacʌdʌ soimaasi ivueeyi. **15** Ismaacʌdʌ vaavoitudai Suusi Cristo maitrsoiñi isiquitʌquicagi tuucugadʌ ischo ለʌpʌ. Baiyoma ለrsoiñi isviaacagi ለmo ibʌdagai utudui. **16** Aanla ipʌlidi sai Diuusi iibʌstudacan tadacana vʌʌsi ismaacʌdʌ vaavoitudai Suusi Cristo dai camaivaavoitudai Moseesacaru sʌʌlicamigadʌ. Dai aanla ipʌlidi ለʌpʌ sai Diuusi soigʌʌlidiñā ለgaicʌdʌ.

17 Sivi baitʌqui camaitlaagai mʌsvui ñioocadagi istumaasi aanla gʌnmamaatʌtuli. Aanla gaaagidi sai Suusi Cristo ለrcʌʌgacʌrʌ vuviadami cascʌdʌ oodami soimaasi giñtaatamituldiñā dai quiaa maasi siaaco saasarai ለgai giñtuucuga.

18 Giñaaduñi, aana ipłidi sai gartlaanładamiga
Suusi Cristo cłaġacṛa għonnidiña.
Mosħċaasi.

**Diuusi ñiooquid^a utuducami oodamic^ad^a
New Testament in Tepehuan, Northern
(MX:ntp:Tepehuan, Northern)**

copyright © 1981 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Tepehuan, Northern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Tepehuán del Norte [ntp], Mexico

Copyright Information

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Tepehuan, Northern

© 1981, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
1cd37655-9109-5b5b-ab5d-6e755e5aa421